

ОСВІТНІ, ПЕДАГОГІЧНІ НАУКИ. ПРОФЕСІЙНА ОСВІТА

УДК 378.004:159.9

DOI

Вікторія САВІЦЬКА*кандидат педагогічних наук, старший викладач кафедри освітології і педагогіки, Західноукраїнський національний університет, бульв. Тараса Шевченка, 9, м. Тернопіль, Україна, 46000***ORCID:** 0000-0002-9438-1734

Бібліографічний опис статті: Савіцька, В. (2025). Теоретико-методичні передумови розвитку універсальних компетентностей (soft skills) майбутніх фахівців соціономічних професій в умовах цифрової трансформації. *Проблеми хімії та сталого розвитку*, 3, 115–121, doi:

ТЕОРЕТИКО-МЕТОДИЧНІ ПЕРЕДУМОВИ РОЗВИТКУ УНІВЕРСАЛЬНИХ КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ (SOFT SKILLS) МАЙБУТНІХ ФАХІВЦІВ СОЦІОНОМІЧНИХ ПРОФЕСІЙ В УМОВАХ ЦИФРОВОЇ ТРАНСФОРМАЦІЇ

Звернення до універсальних (надпрофесійних) компетентностей майбутніх фахівців соціономічних професій детерміноване стрімкими змінами професійної сфери, виробничих та економічних відносин та соціальними змінами в усьому світі. Професійна реальність XXI століття демонструє необхідність універсальної форми сертифікації майбутніх фахівців соціономічних професій як показника рівня сформованості універсальних компетентностей у процесі вищої освіти. Для майбутніх фахівців соціономічних професій змінюється ставлення до низки важливих загальнопрофесійних навичок (здатність гнучко та адекватно ставитися до соціальної реальності, здатність формувати позитивну модель майбутнього, лідерські якості, вміння працювати в команді, здатність керувати емоційним станом, креативність у вирішенні конкретних професійних та інших завдань, стресостійкість). Важливими міжпрофесійними навичками у соціономічній сфері є вміння вирішувати конфліктні ситуації, ефективно спілкування, медіаграмотність, навички ефективного мислення та загальна комунікативна культура як важлива особистісна характеристика професіонала.

Проблема формування soft skills майбутніх фахівців соціономічних професій є найактуальнішою в умовах цифровізації, коли потрібна перебудова мислення для досягнення цілей та завдань освіти. У статті узагальнено, що універсальні компетентності (soft skills) є комплексом умінь загального характеру, тісно пов'язаних з особистісними якостями. На відміну від hard skills, які охоплюють теоретичні знання та практичний досвід, яким майбутніх фахівців можливо навчити, soft skills – це природні, нетехнічні атрибути, що відбивають підхід до роботи. Їхня основа – сама особистість майбутніх фахівців соціономічних професій, те, як вони взаємодіють з іншими людьми.

Ключові слова: цифровізація, універсальні компетентності, цифрова компетентність, цифрова трансформація, майбутні фахівці соціономічних професій, здобувачі освіти.

Viktorія SAVITSKA*Candidate of Pedagogical Sciences, Senior Lecturer at the Department of Educology and Pedagogy, West Ukrainian National University, Ukraine, 9 T. Shevchenko blvd., Ternopil, Ukraine, 46009***ORCID:** 0000-0002-9438-1734

To cite this article: Savitska, V. (2025). Teoretyko-metodychni peredumovy rozvytku universalnykh kompetentnostei (soft skills) maibutnykh fakhivtsiv sotsionomichnykh profesii v umovakh tsyfrovoy transformatsii [Theoretical and methodological prerequisites for the development of universal competencies (soft skills) of future socionomic professionals in the context of digital transformation]. *Problems of chemistry and sustainable development*, 3, 115–121, doi:

THEORETICAL AND METHODOLOGICAL PREREQUISITES FOR THE DEVELOPMENT OF UNIVERSAL COMPETENCIES (SOFT SKILLS) OF FUTURE SOCIONOMIC PROFESSIONALS IN THE CONTEXT OF DIGITAL TRANSFORMATION

The focus on universal (transversal) competencies of future specialists in socionomic professions is determined by rapid changes in the professional sphere, production and economic relations, as well as global social transformations. The professional reality of the 21st century demonstrates the necessity for a universal form of certification for future socionomic professionals, serving as an indicator of the level of their universal competencies developed during higher education. For future socionomic specialists, attitudes toward a range of general professional skills have shifted significantly. These include the ability to flexibly and adequately respond to social reality, the capacity to construct a positive vision of the future, leadership qualities, teamwork skills, emotional self-regulation, creativity in solving professional and other tasks, and resilience. Among the essential cross-professional skills in the socionomic domain are conflict resolution abilities, effective communication, media literacy, critical thinking skills, and overall communicative culture as a vital personal trait of a professional.

The issue of developing soft skills in future socionomic professionals is especially relevant in the context of digitalization, which requires a transformation of thinking to achieve educational goals and objectives. This paper emphasizes that universal competencies (soft skills) are a set of general abilities closely related to personal qualities. Unlike hard skills, which encompass theoretical knowledge and practical experience that can be taught, soft skills are innate, non-technical attributes that reflect an individual's approach to work. Their foundation lies in the personality of the future professional and the way they interact with others.

Key words: digitalization, universal competencies, digital competence, digital transformation, future socionomic professionals, learners.

Актуальність проблеми. Сучасний розвиток суспільства характеризується активною інтеграцією життєдіяльності різних груп соціуму в галузі політики, економіки та ідеології. Процеси в суспільстві стають взаємозалежними в усіх аспектах – політичному, економічному, культурному – і масштаб цих взаємозалежностей стає глобальним (Tomczyk, et al., 2024). Аналізуючи процес глобалізації, Н. Лав (N. Law) та співавтори визначають його як перетворення суспільства у взаємодоповнювальну інформаційно-комунікаційну систему, елементи якої є основою нового виду відтворення спільноти на основі взаємодії процесів глобалізації та цифровізації (Law, Woo, & Wong, 2018). Процес цифровізації характеризується генерацією великих обсягів інформації, високою значущістю інтелектуальної діяльності, вдосконаленням цифрових продуктів. Ключовими завданнями цифровізації суспільства є формування та використання цифрових ресурсів для забезпечення широкого і вільного доступу громадян до них, надання населенню значущої суспільної інформації, а також створення необхідної нормативно-правової бази, яка буде визначати принципи побудови цифрового суспільства в межах розвитку цифрової економіки та цифрової трансформації (Basilotta-Gómez-Pablos, et al., 2018). Цифровізація передбачає впровадження більш продуктивних підходів до організації інформаційних

потоків у всіх сферах діяльності соціуму (Сікора, 2025, с. 159). Таким чином, цифровізація – це не просто впровадження нових технологій, а глобальний трансформаційний процес, в межах якого функції і процедури, що раніше виконувалися без використання цифрових засобів, переміщуються в цифровий простір із застосуванням відповідних інструментів (Савіцька, 2022). Цей процес підкреслює актуальність і важливість впровадження перспективних цифрових інструментів у всі сфери діяльності – від передачі, обробки та зберігання інформації до її подання та використання у прийнятті рішень.

В умовах нового технологічного укладу висуваються інші вимоги до знань і навичок фахівців різного профілю, зокрема й майбутніх фахівців соціономічних професій, які беруть активну участь у цифровій трансформації суспільства. Освіта, як частина державної системи, адаптується до вимог цифрової епохи, активно реагує на процеси, що відбуваються в суспільстві (Bikse, et al., 2021), і вдосконалює освітні технології з метою підвищення якості підготовки майбутніх фахівців соціономічних професій. Змінюється система організації освітнього процесу – вимоги до компетентностей майбутніх бакалаврів регулярно актуалізуються, реагуючи на зміну вектора розвитку світової економіки, промисловості та інших сфер.

Аналіз останніх досліджень та публікацій.

У контексті цифрової трансформації освіти дедалі більше уваги приділяється формуванню цифрової компетентності та розвитку м'яких навичок (soft skills) майбутніх фахівців. Теоретичні аспекти цифрової компетентності як однієї з ключових у структурі фахової компетентності майбутніх фахівців розкрито у працях В. Овдійчук (2025), С. Алексєєвої (2023), де акцентовано на змістових домінантах та тенденціях розвитку цифрових навичок. Широкий міжнародний підхід до оцінювання цифрової грамотності представлений у «Global Framework of Reference on Digital Literacy Skills» (2018), який визначає загальноосвітні індикатори цифрової підготовки. Аспекти підготовки майбутніх фахівців в умовах цифровізації аналізуються у працях Я. Сікори (2025) та В. Савіцької (2022), де обґрунтовано теоретико-методологічні засади проєктування освітнього процесу. Проблематику цифрових компетентностей у вищій школі з позицій системності висвітлено в узагальнюючих оглядах В. Басілотта Гомес Паблос (V. Basilotta Gómez Pablos) (2022)), Л. Томчук (Ł. Tomczyk (2024)), що підкреслює глобальний характер досліджуваної проблеми.

У наукових пошуках окреме місце посідає дослідження soft skills – гнучких навичок, необхідних для адаптації до кризових ситуацій. Зокрема, С. Алдулаймі (S. Aldulaimi (2018)), Д. Лейкер (D. Laker (2011) і J. Powell (Дж. Пауелл (2011)) висвітлюють вплив лідерських і комунікативних навичок на ефективність професійної діяльності в закладах вищої освіти. Натомість П. Франко (P. Franco (2019)) та Д. ДеЛука (D. DeLuca (2019)) демонструють можливості ігрових стратегій як засобу формування інноваційного мислення, а М. Коельо (M. Coelho (2022)) та Х. Мартінс (H. Martins (2022)) аналізують цифрові практики розвитку м'яких навичок у професійній освіті. Загалом, аналіз сучасних досліджень свідчить про необхідність інтеграційного розвитку цифрових та універсальних компетентностей (soft skills) у підготовці майбутніх фахівців соціономічних галузей, особливо з урахуванням викликів глобалізації та цифровізації.

Мета статті полягає в теоретичному обґрунтуванні та методичному визначенні передумов, що впливають на розвиток універсальних

компетентностей (soft skills) майбутніх фахівців соціономічних професій в умовах цифрової трансформації.

Виклад основного матеріалу. У сучасних умовах цифрової трансформації суспільства поступово відбувається трансформація і реформування соціономічної сфери, підходу до вирішення професійних завдань, а також до підготовки майбутніх фахівців соціономічних професій абсолютно нового покоління, які володіють цілим набором компетентностей, частина з яких визначається специфікою професійної діяльності і називається «жорсткими навичками» (hard skills) (Laker, & Powell, 2011, с. 115). Однак конкурентоздатні фахівці повинні володіти певними навичками, які є поза мінливими цифровими технологіями, а також вміти застосовувати їх, адаптуючись до нововведень і виконуючи, водночас, власну професійну діяльність. Ці навички досить універсальні, не залежать від технологій і знань і зумовлені самою природою людини і базуються на особистісних якостях. Особистісні трансверсальні компетенції, що характеризують відносини між людьми, також відомі як м'які навички (soft skills) (Cimatti, 2016), мають значний вплив на поведінку людини у спілкуванні з іншими, зокрема на робочому місці. Здається, існує певний консенсус щодо необхідності для закладів вищої освіти (ЗВО) зосередитися на розвитку м'яких навичок, а також дисциплінарних знань, оскільки вони є важливими для кар'єрних перспектив і для особистого розвитку (Coelho, & Martins, 2022, с. 79).

На відміну від «жорстких» (hard skills) чи професійних навичок, «гнучкі навички» (soft skills) мають універсальний характер і важливі для життєвого розвитку та професійного зростання будь-якої людини. Зокрема, необхідна здатність злагоджено діяти всім учасникам команди – це результат «гнучких» взаємин між її членами. Таким чином, наявність «soft skills» у майбутніх фахівців – це результат розвитку відповідних особистісних здібностей (талантів) та навичок: логічне мислення, креативність, емпатія, адаптивність, управління стресом, робота в команді, навички презентації тощо.

Хоча термін «навички» може означати «здатність добре виконувати щось» (Golowko, 2018), термін «soft skills» охоплює здатність людей спілкуватися між собою та добре працювати

разом, соціальні здібності, мовні та комунікативні здібності, товариськість та інші характеристики, типові для міжособистісних відносин (Cimatti, 2016). На противагу цьому, тверді навички сприймаються як технічні навички, що передбачають роботу з обладнанням, даними або навіть програмним забезпеченням (Laker & Powell, 2011). Soft skills розглядаються науковцями як ключові або надпредметні навички, універсальні компетентності (Алексеева, 2023; Овдійчук, 2025; Aldulaimi, 2018; Franco, & DeLuca, 2019). Тому

soft skills – це комплекс загальних навичок для різних видів діяльності. Soft skills охоплюють деякі риси інтелектуальної діяльності, емоційного інтелекту, управління собою, а також продуктивної взаємодії з іншими людьми, дають змогу бути успішним фахівцем і досягати поставлених цілей, незалежно від специфіки напрямку (Aldulaimi, 2018, с. 7).

У вищій освіті розвиток універсальних компетентностей передбачений Стандартами вищої освіти України для різних спеціальностей, в яких затверджено загальний перелік універсальних компетентностей, які застосовуються до всіх рівнів та напрямів освіти, що підкреслює їхній міждисциплінарний та міжпредметний характер. Крім того, сучасні освітні проекти, що відображають тенденції розвитку сучасної вищої освіти, також особливу увагу приділяють розвитку універсальних компетентностей (soft skills). Серед пріоритетних напрямів – формування у студентів системного мислення, навичок саморозвитку, вміння вибудовувати ефективну комунікацію та соціальну взаємодію, а також усвідомлення важливих життєвих цінностей та формування власного світогляду (Law, et al., 2018).

Здійснюючи вимірювання та оцінку сформованості універсальних компетентностей здобувачів освіти під час освоєння освітніх програм бакалаврату та магістратури, С. Алдулаймі (S. Aldulaimi) трактує універсальні компетентності як здатність особистості пов'язувати теоретичні знання з реальним життям, знаходити вірний шлях у навчанні та виробляти алгоритм дій в умовах. Саме ці універсальні компетентності є основою більш спеціалізованих, предметно-зорієнтованих знань і навиків (Aldulaimi, 2018). Автор розглядає ці універсальні компетентності більш загальним чином, відзначаючи

їхню незалежність від конкретної професії чи сфери діяльності, водночас надаючи їм ключового значення у будь-якій професійній, освітній діяльності та в житті загалом. Близької позиції дотримується Б. Ціматті (B. Cimatti) розглядаючи soft skills студентів як надпрофесійні навички особистості для творчої самореалізації, соціальної взаємодії в суспільстві та адаптації до мінливих умов (Cimatti, 2016). У Стандарті вищої освіти України універсальні компетентності розглядаються як результати освоєння освітньої програми певного рівня вищої освіти, що відображають загальні знання, соціальні та особистісні здібності здобувачів освіти та які дають змогу бути успішними незалежно від специфіки та напрямку професійної діяльності.

Натомість Н. Головко (N. Golowko) ототожнює універсальні компетентності та soft skills і характеризує як такі, що мають гнучку, нестатичну структуру навички, тісно пов'язані з особистісними якостями майбутніх фахівців, які дають їм змогу самостійно формувати здатність діяти різнобічно та ефективно в різних галузях та життєвих обставинах. Завдяки розвитку soft skills у майбутніх фахівців формується адаптація до мінливих умов (Golowko, 2018, с. 833). Тому варто узагальнити, що універсальні компетентності мають виражено індивідуальний, персоніфікований характер, тісно взаємопов'язані з особистісними якостями майбутніх фахівців соціономічного профілю та їхньою здатністю до саморозвитку.

У своєму дослідженні Д. Лакер (D. Laker) та Дж. Повелл (J. Powell) пропонують класифікувати soft skills таким чином: навички комунікації, зокрема командна робота; навички управління собою (управління власним часом і саморозвитком); інтелектуальні навички, зокрема й проектне мислення; управлінські навички (управління проектами) (Laker, & Powell, 2011). Тобто всі soft skills можливо розділити на дві групи: особисті навички та навички міжособистісної взаємодії. Залежно від сфери діяльності найзатребуванішою є їхня різна комбінація.

Зарубіжні дослідники давно вивчають питання значущості soft skills у діяльності фахівців соціономічної сфери і пропонують шість основних (базових) груп: основні, комунікативні, концептуальні, особисті, соціальні та громадянські, а також навички, пов'язані

з діловим світом (Aldulaimi, 2018; Cimatti, 2016; Coelho, & Martins, 2022; Golowko, 2018; Laker, & Powell, 2011). У цій класифікації відсутні навички, пов'язані з реалізацією проєктів, які значущі для представників соціономічних професій.

Для розгляду soft skills О. Мельниченко використовує концепцію емоційного інтелекту, який визначається здатністю особистості правильно «зчитувати» умови, вловлювати те, чого потребують інші люди, знати їхні сильні і слабкі сторони, не піддаватися негативу і бути привабливим для інших (Мельниченко, 2022, с. 95). Як принциповий результат, нарівні з фаховими компетентностями, розглядається формування у здобувачів освіти можливостей до комунікації, лідерства, кооперації, дипломатії, вибудовування взаємин; створення командних, громадських, «мистецьких» умінь; умінь піднести власні думки, набути рішення, креативно вирішити виявлені проблеми тощо. Ці зони відповідальності зараховують до так званих soft skills.

На основі здійсненого аналізу наукової літератури узагальнюємо, що у сучасній вищій освіті, зокрема й у підготовці майбутніх фахівців соціономічних професій, універсальні компетентності доцільно розділити на три основні групи. Перша група компетентностей, пов'язана з ефективною професійною поведінкою та мобільністю на ринку праці, охоплює такі компетентності: системне та критичне мислення, розробка та реалізація проєктів, командна робота та лідерство, комунікація, міжкультурна взаємодія. Друга група універсальних компетентностей визначена здатністю до саморегуляції та особистісного зростання майбутніх фахівців соціономічних професій та охоплює компетентність самоорганізації та саморозвитку. Третя група представлена цифровими компетентностями і охоплює цифрову грамотність.

Таким чином, на основі розглянутих визначень, універсальні компетентності доцільно розглядати як сукупність знань, умінь та особистісних якостей, які дають змогу майбутнім фахівцям соціономічних професій успішно діяти у різних професійних ситуаціях, зокрема

нестандартних та непередбачуваних. Вони відображають вимоги, які висувають до випускників суспільство загалом (в контексті загальнокультурного рівня та соціальної відповідальності) та роботодавці (в плані професійної підготовки та особистісних якостей). Підводячи підсумок, констатуємо, що у визначенні поняття «soft skills» дослідники пов'язують цей термін з професійною успішністю і самореалізацією, особистими якостями, спілкуванням і співпрацею, відсутністю зв'язку з конкретною професією. Soft skills незалежні від професійних знань і повільно розвиваються в процесі накопичення життєвого досвіду. Вияв soft skills відбувається в умовах непередбачуваності інтеграції особистості в суспільство і професійної реалізації майбутніх фахівців.

Висновки та перспективи подальших досліджень. Стрімкий розвиток цифрової трансформації суспільства спричинив формування сучасних вимог в аспекті формування soft skills здобувачів освіти під час навчання у ЗВО. Цей аспект спрямований, передусім, на підготовку успішних та затребуваних фахівців, зокрема й соціономічних професій, які забезпечать конкурентну перевагу в професійній сфері. Водночас вони легко зможуть вирішувати поставлені завдання за допомогою величезного спектру soft skills, які визначаються різними науковцями, експертами, роботодавцями. Варто відзначити, що здобувачі освіти, які володіють низкою soft skills, виконують дії поетапно. Вирішуючи певні завдання, здобувачі освіти навчаються працювати в команді, беруть участь у різних заходах, формують взаємини в колективі, адаптуються до оточуючого середовища, виявляють логіку, аргументують власну позицію, здійснюють рефлексію, приймають рішення, думаючи творчо та керуючи у сформованій ситуації власним емоційним станом. Припускаємо, що рівень володіння soft skills визначить успіх майбутніх фахівців соціономічних професій та їхнє подальше майбутнє. Для ефективного формування soft skills майбутніх фахівців соціономічних професій важлива цілеспрямована робота, заснована на створенні педагогічної моделі.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Алексеева С. Цифрова компетентність: змістовні домінанти та тенденції. *Перспективи та інновації науки. (Серія «Педагогіка»)*. 2023. № 9 (27). С. 70–78. DOI: [https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-9\(27\)-70-78](https://doi.org/10.52058/2786-4952-2023-9(27)-70-78)

2. Білик Н. І. Роль емоційного інтелекту в підготовці майбутніх фахівців соціономічних професій. *Молодий вчений*. 2023. № 2 (114). С. 138–142. DOI: <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-2-114-29>
3. Мельниченко О. А. Роль емоційного інтелекту у формуванні професійних soft skills студентів. *Гуманітарний вісник. Серія: Педагогіка*. 2022. № 8(56). С. 93–98.
4. Овдійчук В. Цифрова компетентність як одна з базових компетентностей майбутніх учителів інформатики. *Освіта. Інноватика. Практика*. 2025. 3 (13), 64–69. DOI: <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i3-010>
5. Савіцька В. В. Теоретико-методологічні основи проєктування освітнього процесу у закладах вищої освіти в умовах цифровізації. Інноваційні технології навчання в умовах модернізації сучасної освіти: колективна монографія / за заг. ред. Л. З. Ребухи. Тернопіль: ЗУНУ, 2022. С. 67–83.
6. Сікора Я. Б. Теоретико-методичні засади системи професійної підготовки майбутніх фахівців з інформаційних технологій в умовах цифровізації: дис. ... д-ра пед. наук: 13.00.04 / Житомирський держ. ун-т ім. Івана Франка. Житомир, 2025. 709 с.
7. Aldulaimi S. H. Leadership soft skills in higher education institutions. *Social Science Learning Education Journal*. 2018. Vol. 3, No. 7. P. 1–8. DOI: <https://doi.org/10.15520/sslej.v3i7.2219>.
8. Basilotta Gómez Pablos V., García-Valcárcel A., Vázquez-Martínez A. Teachers' digital competencies in higher education: a systematic review. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*. 2022. Vol. 19. Article 8. DOI: <https://doi.org/10.1186/s41239-022-00314-7>.
9. Bikse V., Lusena-Ezera I., Rivza P., Rivza B. The development of digital transformation and relevant competencies for employees in the context of the impact of the COVID-19 pandemic in Latvia. *Sustainability*. 2021. Vol. 13, No. 16. Article 9233. DOI: <https://doi.org/10.3390/su13169233>.
10. Cimatti B. Definition, development, assessment of soft skills and their role for the quality of organizations and enterprises. *International Journal for Quality Research*. 2016. Vol. 10, No. 1. P. 97–130. DOI: <https://doi.org/10.18421/IJQR10.01-05>.
11. Coelho M. J., Martins H. The future of soft skills development: a systematic review of the literature of the digital training practices for soft skills. *Journal of e-Learning and Knowledge Society*. 2022. Vol. 18, No. 2. P. 78–85. DOI: <https://doi.org/10.20368/1971-8829/1135576>.
12. Franco P. F., DeLuca D. A. Learning through action: creating and implementing a strategy game to foster innovative thinking in higher education. *Simulation & Gaming*. 2019. Vol. 50, No. 1. P. 23–43. DOI: <https://doi.org/10.1177/1046878118820892>.
13. Golowko N. The need for digital and soft skills in the Romanian business service industry. *Management and Marketing*. 2018. Vol. 13, No. 1. P. 831–847. DOI: <https://doi.org/10.2478/mmcks-2018-0008>.
14. Laker D., Powell J. The differences between hard and soft skills and their relative impact on training transfer. *Human Resource Development Quarterly*. 2011. Vol. 22, No. 1. P. 111–122. DOI: <https://doi.org/10.1002/hrdq.20063111>.
15. Law N., Woo D., Wong G. A global framework of reference on digital literacy skills for indicator 4.4.2 : monograph. Montreal: UNESCO Institute for Statistics, 2018. URL: <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/ip51-global-framework-reference-digital-literacy-skills-2018-en.pdf>.
16. Tomczyk Ł., Potyrała K., Wójcik M., et al. Digital competence among pre-service teachers: a global perspective. *Evaluation and Program Planning*. 2024. Vol. 105. Article 102449. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.evalprogplan.2024.102449>.

REFERENCES:

1. Aleksieieva, S. (2023). Tsyfrova kompetentnist: zmistovni dominanty ta tendentsii [Digital competence: content dominants and trends]. *Perspektyvy ta innovatsii nauky. Seriiia «Pedahohika» – Perspectives and Innovations of Science. Pedagogy Series*, (9)27, 70–78. <https://doi.org/10.52058/2786-4952> [in Ukrainian].
2. Melnychenko, O. A. (2022). Rol' emotsiinoho intelektu u formuvanni profesiinykh soft skills studentiv [The role of emotional intelligence in the development of students' professional soft skills]. *Humanitarnyi visnyk. Seriiia: Pedahohika – Humanitarian Bulletin. Series: Pedagogy*, 8(56), 93–98. [in Ukrainian].
3. Bilyk, N. I. (2023). Rol' emotsiinoho intelektu v pidhotovtsi maibutnikh fakhivtsiv sotsionomichnykh profesii [The role of emotional intelligence in the training of future specialists in socionomic professions]. *Molodyi vchenyi – Young Scientist*, 2(114), 138–142. <https://doi.org/10.32839/2304-5809/2023-2-114-29> [in Ukrainian].
4. Ovdiiichuk, V. (2025). Tsyfrova kompetentnist yak odna z bazovykh kompetentnostei maibutnikh uchyteliv informatyky [Digital competence as one of the basic competencies of future computer science teachers]. *Osvita. Innovatyka. Praktyka – Education. Innovatics. Practice*, 3(13), 64–69. <https://doi.org/10.31110/2616-650X-vol13i3-010> [in Ukrainian].
5. Savitska, V. V. (2022). Teoretyko-metodolohichni osnovy proiektuvannia osvitnoho protsesu u zakladakh vyshchoi osvity v umovakh tsyfrovizatsii [Theoretical and methodological foundations of designing the educational process in

higher education institutions under digitalization]. In L. Z. Rebukha (Ed.), *Innovatsiini tekhnolohii navchannia v umovakh modernizatsii suchasnoi osvity: Kolektyvna monohrafiia* (pp. 67–83). Ternopil: ZUNU. [in Ukrainian].

6. Sikora, Ya. B. (2025). *Teoretyko-metodychni zasady systemy profesiinoi pidhotovky maibutnikh fakhivtsiv z informatsiinykh tekhnolohii v umovakh tsyfrovizatsii* [Theoretical and methodological principles of the professional training system for future IT specialists under digitalization] (Doctoral dissertation, Zhytomyr State University named after Ivan Franko). Zhytomyr. [in Ukrainian].

7. Aldulaimi, S. H. (2018). Leadership soft skills in higher education institutions. *Social Science Learning Education Journal*, 3(7), 1–8. <https://doi.org/10.15520/sslej.v3i7.2219>

8. Basilotta Gómez Pablos, V., García-Valcárcel, A., & Vázquez-Martínez, A. (2022). Teachers' digital competencies in higher education: A systematic review. *International Journal of Educational Technology in Higher Education*, 19, Article 8. <https://doi.org/10.1186/s41239-022-00314-7>

9. Bikse, V., Lusena-Ezera, I., Rivza, P., & Rivza, B. (2021). The development of digital transformation and relevant competencies for employees in the context of the impact of the COVID-19 pandemic in Latvia. *Sustainability*, 13(16), Article 9233. <https://doi.org/10.3390/su13169233>

10. Cimatti, B. (2016). Definition, development, assessment of soft skills and their role for the quality of organizations and enterprises. *International Journal for Quality Research*, 10(1), 97–130. <https://doi.org/10.18421/IJQR10.01-05>

11. Coelho, M. J., & Martins, H. (2022). The future of soft skills development: A systematic review of the literature of the digital training practices for soft skills. *Journal of e-Learning and Knowledge Society*, 18(2), 78–85. <https://doi.org/10.20368/1971-8829/1135576>

12. Franco, P. F., & DeLuca, D. A. (2019). Learning through action: Creating and implementing a strategy game to foster innovative thinking in higher education. *Simulation & Gaming*, 50(1), 23–43. <https://doi.org/10.1177/1046878118820892>

13. Golowko, N. (2018). The need for digital and soft skills in the Romanian business service industry. *Management and Marketing*, 13(1), 831–847. <https://doi.org/10.2478/mmcks-2018-0008>

14. Laker, D. R., & Powell, J. L. (2011). The differences between hard and soft skills and their relative impact on training transfer. *Human Resource Development Quarterly*, 22(1), 111–122. <https://doi.org/10.1002/hrdq.20063111>

15. Law, N., Woo, D., & Wong, G. (2018). A global framework of reference on digital literacy skills for indicator 4.4.2. UNESCO Institute for Statistics. <http://uis.unesco.org/sites/default/files/documents/ip51-global-framework-reference-digital-literacy-skills-2018-en.pdf>

16. Tomczyk, Ł., Potyrała, K., Wójcik, M., et al. (2024). Digital competence among pre-service teachers: A global perspective. *Evaluation and Program Planning*, 105, Article 102449. <https://doi.org/10.1016/j.evalprogplan.2024.102449>

Стаття надійшла: 06.08.2025

Прийнято: 18.08.2025

Опубліковано: